

DEEL 2: SAMENVATTING RAPPORTAGE BIJENKOMSTEN ZVH RISICOMANAGEMENT

STANDPUNTEN EN ADVIEZEN

De Samenwerkende Zorg- en Veiligheidshuizen (ZVH'en) zijn op het moment met de ketenpartners druk bezig met het uitvoeren van de gezamenlijke opgaven die gesteld zijn in de Meerjarenagenda ZVH'en 21-24.

Een van deze opgaven is de aanpak bij personen met onbegrepen gedrag met een (hoog) veiligheidsrisico. Daar wordt o.a. ten doel gesteld om met partners eenduidigheid te creëren over wanneer en op welke manier risicotaxaties op coherente wijze worden uitgevoerd, besproken en vertaald naar een risicomanagement traject.

In het voorjaar van 2023 kwamen de ketenpartners van de ZVH'en bij elkaar voor de Netwerkbijeenkomsten Risicomanagement in Utrecht, Tilburg en Assen. Men is daar met elkaar in gesprek gegaan over risicomanagement in de netwerksamenwerking rondom complexe casuïstiek.

Deze samenvatting biedt de lezer een korte versie van de uitgebreide rapportage ([link](#)) met de mogelijkheid om zelf te kiezen op welke stukken van de rapportage hij/zij zich wil verdiepen (zie de verschillende bladzijdeverwijzingen). De opvallendste aandachtspunten van de bijeenkomsten zijn de volgende;

- **Standpunt:** Men wil niet dat het ZVH zelf taxaties gaat doen en/of dat er één (nieuw) alomvattend/ generiek instrument komt. De risicotaxaties moeten bij de partners blijven, die daar ook expertise op houden. De ZVH moeten wel zorgen dat het gesprek tussen partijen tot stand komt, om mede op basis van de eigen risico-inschattingen, tot een analyse van de problemen te komen en tot zinvolle handelingsperspectieven. Dat is precies waar de ZVH-en voor zijn.
- **Advies:** Organisaties zouden intern beter duidelijk kunnen maken waarom ze in een samenwerkingsverband zitten, hoe het bijdraagt aan de eigen taken, en wat dat betekent voor hun medewerkers als ze deelnemen aan een casus. De organisatie kan dan ook steun en bescherming bieden aan medewerkers bij klachten. Medewerkers mogen zich vervolgens bewuster zijn van wanneer het noodzakelijk is om een ander te informeren. Als je nadenkt hoe je dat zorgvuldig doet, kun je ook nadenken wat er juridisch kan.
- **Advies:** Voorafgaand aan de melding bij het ZVH doen partners waar mogelijk en van toepassing hun eigen veiligheidsbeoordeling en/of risicotaxatie of denken na over relevante uitspraken over risico's. De risico(taxatie-)gerichte uitvraag van de procesregisseur (hierna PR) bij een melding en de (pre-)trage is belangrijk. Bevraag elkaar niet alleen schriftelijk, maar zoek eerst contact om de

vraag en behoefte duidelijk te krijgen. Stel elkaar gedurende het hele proces de juiste vragen en onderzoek met elkaar wat nodig is. Vraag bijvoorbeeld geen informatie, maar of iemand risico's ziet, een advies kan geven of wat iemand vanuit zijn rol kan bijdragen. Er is veel meer mogelijk dan je denkt, laat gegevensdeling dus niet in de weg staan (zie 2.1. Gegevensdeling, p. 9) *.

- **Advies:** We kunnen meer doen om de betrokkene te betrekken en/of aan tafel te vragen. Nodig de cliënt uit aan tafel, of bedenk in ieder geval hoe je de cliënt op een goede manier betreft. Denk bijvoorbeeld aan een vervolg of getrapte overleg met de cliënt aan tafel. Dat verhoogt de kans op succes, maar draagt ook bij aan een zorgvuldiger en genuanceerder gesprek. Let wel, op het moment dat je nog geen gezamenlijk beeld hebt gemaakt ben je te vroeg.
- **Advies:** De PR bevroegd standaard bij elk casus overleg naar risicotaxatie. (welke specifieke signalen zien we?), taxatie instrumenten, diens context en de geldigheidsduur van de uitkomsten. Zorg dat je in **triage** zicht krijgt of en wie er risicotaxaties heeft uitgevoerd en het belang ervan om deze te bespreken in het casusoverleg. Dat past ook binnen de doelen van triage en het juridisch kader. Als risico's en beschermende factoren nog niet voldoende in beeld zijn zal er een rondvraag gedaan moeten worden hierop door de PR (zie 2.2. Regievoering, p.9).
- **Advies:** Risicotaxatie instrumenten zijn als hulpmiddel een onderdeel van risicomangement maar niet zaligmakend: kijk naar de geldigheidsduur en het verhaal eromheen, hoe gaat de omgeving ermee om? Het is van belang de conclusie uit de taxatie in brede context te plaatsen om de juiste betekenis te geven. De PR heeft daar een belangrijke rol in. Een risicotaxatie kan wel gebruikt worden als startpunt en/of als kapstok. Bijvoorbeeld door risicotaxatie in te zetten bij de beeldvormingsfase van het BOB gespreksmodel. (Zie verder 2.3 Beperkingen, p.10).
- **Behoeft:** Er is daarnaast behoefte aan een (triage-) instrument dat de info (en daarmee risico's) beter in kaart brengt. Een instrument waarbij vanuit verschillende ketens informatie/ risico wordt verrijkt en waar ruimte moet zijn om onderbuikgevoel te toetsen en objectief te maken.
- **Advies:** Rondom risicotaxatie en management worden meerdere handelingsperspectieven (zie 2.4., p.12) genoemd. Voorbeelden zijn; inzetten op beschermende factoren, sfeerrapportages van de Politie, crisismaatregel als uiterste oplossing, het oprekken van het bestuursrecht, interventies afstemmen slachtoffer/dader, consultatiefunctie (forensische) GGZ en gecontroleerd escaleren van de casus.
- **Advies:** Beschrijf met elkaar een duidelijke rolverdeling van proces-, casus en behandel-regie. Het moet bij eenieder helder zijn wie welke rol heeft en wat verwachtingen zijn. De PR zou daarom voldoende moeten weten over risicotaxatie en de handelingsperspectieven die ketenpartners

* Op alle verwezen pagina's zijn verdere adviezen en uitwerkingen terug te vinden op onderwerp.

vervolgens hebben. PR's dienen bekend te zijn met het landelijke basisdocument risicotaxaties ([link](#)). Verder biedt het Expertisecentrum Forensische Psychiatrie (EFP) via hun forensische leerlijn gratis E-learnings rondom risicotaxatie en -management ([Link](#)) waar ook de mogelijkheid wordt geboden om te oefenen met taxonomie (zie 2.5. Rolverdeling p.13).

- **Advies:** Tijdens het casusoverleg: Informeer waar van toepassing elkaar over elkaars instrumenten en proces tijdens de **beeldvormingsfase** van het ZVH- Casusoverleg. Definieer (acute) risico's met elkaar, deel elkaars beeld hierover en doe een analyse hierop want het is een groot begrip. Kom daarna samen tot een (objectief) klinisch oordeel met behulp van instrumenten (**oordeelsfase**). Tijdens de **besluitfase** wordt overeenstemming gezocht over op welke risico's men iets in gaat zetten. Daarbij worden duidelijk de regierollen belegd, ook van risicomangement. Waar van toepassing wordt een herhaling van risicobeoordeling afgestemd met elkaar. **Monitoring:** Bij elk overgangsmoment overweegt de PR met de casushouder of er een gezamenlijk risico-oordeel nodig is op basis van taxaties en/of een overleg. Er wordt ook gekeken of en hoe er afgeschaald kan worden. Risico is continu in beweging! (zie 2.6. ideaal samenwerkingsverband, p.14).
- **Advies:** Bespreek met elkaar welke risico's we bij de client zien en maak gezamenlijk de keuze of we dat risico willen dragen met elkaar. Betrek bestuurders hier eventueel bij. Risico's zijn meer te dragen als je weet dat iedereen er naar gekeken heeft en zijn best heeft gedaan. Risico's kunnen acceptabel zijn en een bewuste keuze als dit past binnen het herstelproces van de client (bv. om betrokkene ontvankelijk te laten worden voor hulpverlening). Deel deze situaties tijdig met elkaar! (2.7. risicoacceptatie, p. 16).
- **Advies:** Verschillen zijn evident, het is duidelijk dat elke partij op een andere wijze risico taxeert. Een instrument is vaak vanuit eigen doelbinding afgenomen, dus vanuit eigen taakstelling en verantwoordelijkheid. Waardeer deze verschillen, deel de ervaringen, voeg ze samen en benut ze. Creëer een omgeving waarin iedereen vragen durft te stellen over een rapport. (2.8 verschillen/overeenkomsten, p.16)
- **Advies:** Bespreek elkaars belangen om risico op onveilig gedrag/ een incident te verlagen. Bij bespreken verschillen in belangen is transparantie en respect belangrijk.
- **Advies:** Onderbuikgevoel wordt binnen de keten altijd serieus genomen en hoort bij een taxatieuitkomst. Er zijn instrumenten waar juist ruimte is voor professioneel onderbuikgevoel. Bij niet-pluis gevoel: doe geen aannames en handel niet gelijk maar vertraag liever. Onderzoek en check of er niet iets is overgeslagen (2.9 Buikpijn vs. taxatieuitkomst, p.17).